

หน่วยที่ 15 กรณีศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยที่เน้นการใช้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่เป็นตัวเลขซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการอธิบายสิ่งที่ค้นพบและข้อสรุปของเรื่องที่ศึกษา งานวิจัยเชิงปริมาณสามารถใช้ศึกษาปัญหาทางวิทยาศาสตร์สุขภาพได้หลายระดับ ตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงระดับที่ลึกที่เป็นปัญหาซับซ้อนซึ่งขึ้นอยู่กับการพิจารณาลักษณะการวิจัยที่เหมาะสมกับการศึกษาปัญหานั้น ๆ

การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เป็นการวิจัยลักษณะหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในงานวิทยาศาสตร์สุขภาพการวิจัยแบบนี้เป็นการศึกษาปัญหาสำคัญโดยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร ซึ่งการเก็บข้อมูลอาจใช้วิธีสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามหรือแบบวัดอื่น ๆ ในประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ศึกษา

ตัวอย่างการวิจัยเชิงสำรวจ ชื่อเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศกับความรู้และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร (หน้า 377)

การหาคุนภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงของเนื้อหา

2. การทดสอบความเที่ยงของเนื้อหา ใช้วิธีของคูเดอร์- ริชาร์ดสัน (Kuder-richarson)

ใช้สถิติ t- test หรือ Mann-whitney U test เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องความรู้และพฤติกรรม ทางเพศ ระหว่างเพศ อายุ รายได้ การพักอาศัย และลักษณะการเป็นเจ้าของสื่อ

การวิจัยเชิงวิเคราะห์ เป็นรูปแบบการวิจัยที่มีกลุ่มเปรียบเทียบ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษากับกลุ่มควบคุมโดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ตัวอย่างการวิจัยเชิงวิเคราะห์ ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อในโรงพยาบาลในระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง (LRI) ในผู้ป่วยที่ใส่เครื่องช่วยหายใจ โรงพยาบาลสระบุรี (หน้า 382)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุม ได้แก่ ตัวแปร อายุ จำนวนครั้งในการใส่ท่อระบบทางเดินหายใจส่วนล่างและท่อเครื่องช่วยหายใจ

2. ใช้สถิติแสดงจำนวนและร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวแปรคุณลักษณะ ได้แก่ การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง เพศ โรคที่ติดเชื้อ การผ่าตัด การใส่เครื่องช่วยหายใจ การเคยใช้ยาปฏิชีวนะ

3. ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบลอจิสติก วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เพศ อายุ โรคหลักของผู้ป่วย การผ่าตัด สิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล

การวิจัยกึ่งทดลอง เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงทดลองที่มีลักษณะเหมือนกับการวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริง ยกเว้นในเรื่องการสุ่มตัวอย่างเข้าสู่การทดลอง ซึ่งมีจุดอ่อนไม่สามารถใช้วิธีการสุ่มได้ หรืออาจใช้วิธีการสุ่มแต่เป็นการสุ่มที่ไม่สมบูรณ์เต็มรูปแบบ การวิจัยกึ่งทดลองมีรูปแบบหลายลักษณะเริ่มตั้งแต่ง่ายสุดไปถึงรูปแบบที่ค่อนข้างซับซ้อน

ตัวอย่างการวิจัยกึ่งทดลอง ชื่อเรื่อง ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ (หน้า 384)

การวิจัยเชิงทดลอง เป็นการทดลองที่มีคุณลักษณะครบถ้วนของการวิจัยเชิงทดลอง 3 ประการ คือ มีการจัดกระทำ มีการควบคุมและมีการสุ่ม การจัดกระทำในการทดลอง หมายถึง การให้สิ่งทดลองกับตัวอย่างที่ศึกษาเพื่อวัดผลการเปลี่ยนแปลงในเรื่องที่ต้องการศึกษา การวิจัยเชิงทดลองมีหลายรูปแบบตั้งแต่รูปแบบพื้นฐานจนถึงรูปแบบที่ซับซ้อน

ตัวอย่างการวิจัยเชิงทดลอง ชื่อเรื่อง ผลของกระเทียมสกัดชนิดเม็ดต่อระดับไขมันในผู้มีโคเลสเตอรอลสูง (หน้า 392)

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการศึกษาแบบเจาะลึกและระยะยาว ที่ศึกษาปรากฏการณ์จากสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ตามความเป็นจริงในทุกมิติในลักษณะองค์รวม เน้นการศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึคนึกคิด จิตใจ ความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ โดยใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่ได้ชัดเจนขึ้น

การวิจัยแบบสังเกต เป็นการวิจัยที่ใช้เทคนิคทางมนุษยวิทยา โดยนักวิจัยเข้าไปอาศัยอยู่ในชุมชนสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนและนักวิจัยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนนักวิจัยพยายามทำตัวเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชนที่ศึกษาแล้วใช้วิธีสังเกต สัมภาษณ์ และ บันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ตัวอย่างการวิจัยแบบสังเกต ชื่อเรื่อง การดูแลตัวเองของผู้พิการทางสายตาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร (หน้า 397)
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสังเกต คือ แบบบันทึกสำหรับการสังเกตและแบบสัมภาษณ์

การวิจัยแบบสัมภาษณ์เจาะลึก เป็นการวิจัยที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากการสนทนากับผู้ที่เป็นตัวอย่างอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก การสัมภาษณ์จะมีความยืดหยุ่นที่ผู้สัมภาษณ์สามารถซักถามคำถามเพิ่มเติม จากผู้ให้สัมภาษณ์ได้หรืออธิบายหรือขยายความสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์สงสัยได้ เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ

ตัวอย่างการวิจัยแบบสัมภาษณ์เจาะลึก ชื่อเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นเบาหวาน
เครื่องมือวิจัย

1. แบบบันทึกสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)
2. แบบบันทึกสำหรับการสังเกต (observation)
3. เทปบันทึกเสียง (tape recorder)

การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม เป็นการวิจัยลักษณะหนึ่งของงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการนั่งสนทนากันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกลุ่มประมาณ 6-12 คน โดยมีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้คอยจุดประเด็นการสนทนาเพื่อเป็นการชักจูงให้บุคคลกลุ่มนี้ได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางในการสนทนาให้ได้กว้างขวางลึกซึ้งและละเอียดที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ตัวอย่างงานวิจัยแบบสนทนากลุ่ม

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาการรักษาของผู้ติดเชื้อ เอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่มารับบริการที่ศูนย์เพื่อนชีวิตใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ (หน้า 404)

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป
2. แบบบันทึกสำหรับการสนทนากลุ่ม (focus-group)
3. แบบบันทึกสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)

การวิจัยแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยที่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกศึกษาหรือสมาชิกของชุมชนได้รับรู้ที่นักวิจัยกำลังศึกษาเรื่องอะไร เพื่ออะไร และมีส่วนร่วมในการศึกษานั้น ในงานวิจัยและพัฒนาหรืองานวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อทดสอบแนวคิดหรือโครงการต่าง ๆ สมาชิกของชุมชนจะมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนถึงสิ้นสุดและมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย

ตัวอย่างงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ชื่อเรื่อง การพัฒนาพันธมิตรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนเขตเมืองกรุงเทพมหานคร (หน้า 409)
เครื่องมือวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก 3 ชุดใหญ่ ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย